

TERTÚLIES. ANY 2017

L'Escola de Mestres Rosa Sensat

23 2 2017

La tertúlia s'ha basat en l'article que Marta Mata va escriure a la revista 'Perspectivas de la UNESCO', vol. XV núm 1, gener-març del 1985.

Hi diu que l'Escola de Mestres Rosa Sensat va néixer l'any 1965 com a conseqüència de la política de la dictadura franquista, de la voluntat de mestres que havien estat alumnes durant la II República i que, amb l'ajut des mestres que havien tingut, van decidir crear aquesta escola de mestres. A poc a poc, van aconseguir ajuts i adhesions, i un bon grup de mestres i pares van crear escoles al seu redós, tenint 'infant com a centre de l'educació i fent entrar la vida a l'escola de manera activa i motivadora. De mica en mica van anar creixent, associant-se primer a Coordinació Escolar i més endavant a CEPEPC (Col·lectiu d'Escoles per l'Escola Pública Catalana). La majoria de les escoles d'aquest col·lectiu i a través d'una llei del parlament l'any 1983 van passar a la xarxa pública. D'altra banda, les Escoles d'Estiu van estendre encara més l'educació renovada a tot Catalunya i a Espanya, amb cada any més mestres participants i més escoles d'estiu.

La manera de formar mestres renovadors es feia a través de cursos i seminaris, on el professor o el coordinador, partia de l'experiència d'alumnes i participants. Un model de formació semblant al dels ateneus d'abans de la guerra. També en l'actualitat existeixen entitats i/o grups de persones que fan servir aquest model. A Vilanova, per exemple, les escoles inquietes i a Castelldefels i en altres localitats, les Xarxes d'Intercanvi de Coneixements.

Els mestres d'escoles amb mètode Freinet, per exemple l'Escola Cossetània de Vilanova i La Geltrú, escriuen cada dia el diari de classe, el llegien en comú i en feien un debat amb els altres mestres de l'etapa o del cicle. D'aquesta manera, els mestres nous es formaven, es posaven al dia i el funcionament de l'escola anava endavant.

L'any 1980, quan la formació del mestre havia millorat de manera considerable, l'Escola de Mestres Rosa Sensat es va transformar en Associació de Mestres, on es donava més importància a la formació a través de debats, intercanvis, seminaris i grups de treball que no pas a través de cursos.

Punts febles

Alguns inconvenients en escoles de primària, avui:

En alguns casos:

- no es té prou en compte la manera de ser dels infants i es dedica més a parlar amb els nens mantenint-los asseguts, que a plantejar-los activitats
- es té poca cura de la manera de fer dels nens i nenes, en entrar i sortir de classe, al pati i, sobretot, al menjador
- els claustrs tendeixen a parlar més d'administració i de com resoldre problemes del dia a dia que no pas de qüestions pedagògiques.
- alguns mestres es prenen malament una crítica o comentari sobre la seva

manera de fer.

- hi ha mestres que busquen tenir certificats per sobre de rebre formació, i fan el mínim d'hores per aconseguir-los
- els canvis freqüents en el claustre, solen encallar el que ja s'ha aconseguit

Alguns inconvenients a secundària:

En alguns casos:

- la classe és magistral, sense participació de l'alumnat, que es cansa i es distreu
- l'especialització del professorat fa que no es tingui en compte res més que la matèria
- el professorat és molt expert en la seva matèria i poc en el tracte amb els joves i amb la manera de motivar-los
- com a primària, i potser encara més, als claustres es parla poc de pedagogia i massa d'administració i de càstigs, que es fan efectius massa vegades
- l'alumnat responsable, s'angoixa i ho passa malament
- l'alumnat poc motivat o amb dificultats intel·lectuals o socials, plega veles i es perd
- també com a primària, prima el certificat per sobre de la formació
- hi ha professorat que fa les classes en castellà
- els canvis freqüents en el claustre, solen encallar el que ja s'ha aconseguit. I encallar-se vol dir anar enrere.

Punts forts

- molts mestres i professors són creatius, motivadors, actius, coneixen els infants i els joves i els ajuden a aprendre, superar-se i avançar
- moltes escoles i instituts fan la feina ben feta, i es preocupen pel treball en equip, fan debats pedagògics i n'apliquen les conclusions.

Propostes

Formació de mestres i professors:

- demanar als mestres i professors inscrits a cursos i seminaris de formació, que escriguin els seus records d'escola per posar-los en comú. Es feia als cursos de tarda de Rosa Sensat, i el debat era molt interessant i ajudava a entendre com havia de ser l'escola.
- donar menys importància als certificats de participació a activitats de formació de mestres i professors i donar-ne més a la formació
- convèncer els claustres que a l'escola o l'institut NO S'HAN DE SEPARAR ELS INFANTS I ELS JOVES PEL NIVELL DE CONEIXEMENT. És un tort important per als que tenen menys nivell i una mala manera d'educar els que en tenen més. No s'ha de separar els infants i els joves SOTA CAP CONCEPTE.
- convèncer el professorat que totes les classes han de ser en català, pel bé dels alumnes.
- per a mestres de primària, fora bo instaurar els cursos de tarda que a Rosa Sensat es van fer de 1965 a 1970, en què els treballaven a l'escola al matí i participaven al curs de tarda, després de dinar. Era un model molt vàlid i, posant-lo al dia, es podria repetir.
- per a professors de secundària, reformar els màsters (substituts del CAP), de

manera que tinguin més en compte el tracte amb els infants i joves i la seva motivació que no pas la matèria o com punir les males conductes. En aquest aspecte, cal triar les classes on els alumnes del màster fan les pràctiques. Hi ha alguns exemples que fan esfereir.

- que tant a primària com a secundària els nous mestres i professors tinguin més contacte amb mestres en exercici triats prèviament perquè el que els mostrin en les pràctiques sigui més la motivació i l'activitat de la classe i dels alumnes que l'ordre i l'exigència

- donar la importància que tenen l'expressió musical, corporal i plàstica. Sovint no se'n fa perquè no hi hauria temps d'acabar el currículum. Però la realitat és que el currículum és prou ampli com per poder-hi arribar des de molts camins, també els de l'expressió

- que a les reunions de claustre hi hagi temps de parlar de com millorar l'educació dels alumnes de manera activa i motivadora, sense premis i càstigs. Caldria fer-ho setmanalment.

- a les activitats de formació, i també a les Escoles d'Estiu, hi ha tendència a organitzar-se només per nivells, i caldria és que es tractés l'etapa educativa des de l'Escola Bressol fins l'acabament de la secundària. Que no fossin compartiments estancs.

En el camp de l'esplai, els monitors es formen de manera permanent a través de l'intercanvi amb els més experimentats. D'altra banda, comenten diàriament entre ells les activitats i les reaccions d'infants i joves mentre els tenen i com les poden millorar. En ocasions, quan parlen amb els mestres d'un o altre infant o jove, el mestre se sorprèn que amb un parell de dies, el monitor hagi conegut l'infant tan bé. D'altra banda, alguna vegada el mestre se sent jutjat pel monitor segons què li planteja.

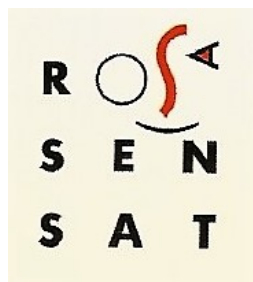
A escoles i instituts, doncs, cal un projecte pedagògic ben elaborat que inclogui el contacte sovintejat entre el professorat, tant perquè es formi de manera continuada, com per millorar l'educació dels infants i els joves. És a dir, impulsar el treball en equip, com a font de formació i de millora pedagògica.

La llengua

Un dels èxits més notables de l'escola ha estat la immersió que proclama la Llei de Política Lingüística, per la qual cosa la Marta Mata i altres diputats i diputades al Parlament van batallar, enfront d'alguns que estaven d'acord en la separació entre escoles catalanes i castellanès. Tothom reconeix ara que la immersió ha estat un èxit.

Això sí: els nois i noies saben parlar català, però l'utilitzen poc, tant al pati quan són a l'escola, com a la vida en general.

Treballar en català a l'escola és apostar perquè el català sigui la llengua de Catalunya.

La Biblioteca dels Mestres

30.3. 2017

Participen a la tertúlia components del Seminari de Biblioteca Escolar, que van iniciar Marta Mata i M. Rosa Heras al mes de gener de l'any 2000.

La primera sessió es va fer a l'Escola Els Secallets del Vendrell, on es va acordar continuar reunint-se a la Biblioteca Curtó de la Fundació Marta Mata, que llavors duia el nom d'Àngels Garriga. Des de l'any 2006, en què Marta Mata va morir, el continua coordinant M. Rosa Heras.

El seminari s'ha reunit cada dues setmanes fins el curs 2015-2016, en què ha espaiat les trobades. Al llarg dels anys han participat a cada sessió entre quinze i vint mestres del Penedès encarregats de la biblioteca de la seva escola, hi han intervingut diversos especialistes en biblioteca i educació, s'hi ha presentat experiències molt interessants, s'ha visitat les biblioteques dels components del seminari i moltes altres i ha classificat molts llibres valorant tant el text com la il·lustració. Una de les biblioteques que va col·laborar amb el seminari va ser la de l'escola Costa i Llobera de Barcelona, explicant la seva experiència i donant bibliografia i material.

El treball realitzat i el material recopilat pel seminari fins l'any 2010 està recollit en un volum d'autoedició, que pot servir perfectament per muntar una biblioteca escolar. Es podria mirar de fer una publicació amb el resum del que es va escriure amb motiu dels deu anys del seminari, afegint-hi els set posteriors.

L'any 2005 el seminari va parlar de biblioteca escolar amb el Departament d'Ensenyament i va néixer el programa PUNTEDU que, mentre va durar, va donar molt bon servei a les escoles i feia bona formació als mestres que s'ocupaven de les biblioteques escolars. Va ser una llàstima que se suprimís. Potser si la Marta Mata hagués viscut hauria continuat, perquè ella va contribuir a la seva creació, segurament fent fructificar la llavor que l'escola de la República li va implantar. Explica la seva experiència infantil en l'article *O libri soli liberalis et liberi* publicat a la revista 'Ateneu Acàcia', núm. 2 .27 d'octubre del 2005:

La biblioteca tenia en cada un dels milers de llibres dels seus prestatges una història, uns personatges, uns paisatges, i et desvetllaven uns sentiments, uns coneixements, sobretot els d'uns autors, uns dibuixants, que podies escollir i amb els qui podies establir unes valoracions gairebé com relacions personals, que ningú et podia interferir. Eres veritablement lliure de fer amics. L'any 1938, la biblioteca era l'únic lloc on una nena com jo es podia sentir lliure de la ignorància, de la por i de l'odi.

En un moment donat, el seminari va voler fer un inventari de les biblioteques escolars, però la participació va ser molt minsa per part de les escoles. Possiblement aquest fet va venir donat perquè a moltes facultats de pedagogia no es parla de biblioteca escolar. Des del seminari tenen molt clar que la biblioteca escolar ben portada, no pot faltar en cap escola. És una peça clau pel seu bon funcionament.

Una de les nombroses aportacions de Marta Mata a les biblioteques escolars, és la idea que, actualment, la Biblioteca ha de ser Mediateca. No només ha de tenir llibres, sinó ordinadors, CD, i tots els mitjans electrònics possible, incorporant-hi tots els que van sortint.

Les components del seminari estan d'acord que compartir taula amb Marta Mata va ser un privilegi i un enriquiment constant d'idees i projectes.

Actualment es publica des de la biblioteca de Rosa Sensat en pdf, fruit del Seminari de Literatura Infantil que manté aquesta institució des de fa molts anys, 'El garbell', que recomana llibres per cada edat amb una petita recensió de cada un.

D'altra banda, Bibliomèdia, l'àmbit de Biblioteca Escolar de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica, fa poc temps ha reunit un centenar de mestres interessats en el tema i coordinadors de la biblioteca de la seva escola. Treballen perquè les escoles donin a la biblioteca la importància que té.

A l'escola i a l'institut, cal trobar una estona cada dia perquè els nois i les noies llegeixin. A l'institut Alexandre Galí de Les Roquetes –Sant Pere de Ribes- fan mitja hora diària de lectura, suprimint la matèria optativa, i el resultat ha estat molt bo: ara els joves entenen molt millor que abans allò que llegeixen.

Quan la Marta Mata tracta algun tema d'educació gairebé sempre hi incorpora el concepte d'educació activa, escola nova, creativitat i respecte a l'infant.

Ressaltem alguns fragments de diversos articles que va escriure:

La pedagogia activa es fonamenta en el cultiu de l'activitat de l'infant, de tots els vessants de l'activitat de l'infant, estructurats i relacionats científicament. Una activitat desplegada sobre la realitat natural i social, i culminant en l'exercici de la lliure i responsable creativitat i solidaritat...

I més endavant:

No volem ser verbalistes, memorístics ni llibrescos, ni autoritaris ni inculcadors, perquè creiem en la persona i en la comunitat humana, que es fan ells mateixos, i treballem amb l'infant perquè sigui lliure creador de la seva persona i la seva comunitat (...) significa posar la lectura i l'escriptura i tota la tècnica de codificació al bell mig dels altres vessants de l'activitat de l'infant, i fer de la recerca de documentació de tot tipus un pas obligat en tota recerca, un pas obligat per l'infant... i molt més per al mestre.

En l'article *O libri, soli liberalis et liberi*, ja citat, diu:

L'educador o educadora s'ha de saber situar i saber situar l'infant davant el llibre (...)

Per mi, qualsevol temptativa de redreçar l'educació, des dels anys quaranta, es fonamentava en un conjunt d'activitats de coneixement del medi, de la pròpia història, de la pròpia llengua, del cant, l'audició musical, el dibuix, i naturalment el disposar d'una biblioteca, per petita que fos, però que pogués fer reviure als nens de la postguerra, aquell goig de la lectura, aquella sensació de llibertat, aquella relació dels propis interessos amb els d'altres persones que els llibres et poden oferir personalment i col·lectiva. A Saifores, per exemple, aquells anys

quaranta vaig començar l'experiència amb catorze nens i una seixantena de llibres, els que la meva mare, mestra de Grup Escolar s'havia hagut d'endur a casa abans no els fessin retirar de la seva classe l'any 1939 i uns quants més que anàvem triant per ampliar els nous interessos dels nois i noies amb la lectura de llibres.

A la tesina de llicenciatura, a la Universitat de Barcelona l'any 1957, *La biblioteca en l'educació*, diu:

La relació classe-biblioteca ha de ser regular. Quan ho és, esdevé una veritable biblioteca dels infants. És a dir, una biblioteca infantil que funciona de manera molt activa en l'ambient d'una escola, on els infants trien el que volen llegir i, quan són més grans, hi fan estudi personal.

És interessant aquest pas de triar el que es vol llegir i, més endavant, fer-hi l'estudi personal, atès que poden arribar a aquest estudi personal, perquè estan familiaritzats amb la biblioteca.

Ara trobem que, a més de llegir poc, als infants i joves els costa consultar el diccionari. Van de seguida a Internet i, en general, copien i es queden amb el primer que troben. També costa que facin el que se'ls demana, perquè en molts casos no ho entenen.

Es parla també de com fer més viva la Biblioteca Curtó, de la Fundació Marta Mata, tema que s'ha debatut també al Patronat de la FMMG. Sorgeix la idea de fer un conveni amb la Biblioteca de Rosa Sensat i/o amb la del Vendrell perquè facin préstec de contes. Al Vendrell hi ha l'Esplai Zig-zag, que explica contes gratuïtament. Es podria demanar de fer-ho dissabtes a matí pels infants que vinguin i pels que hi hagi a la casa.

Pel que fa als contes del Penedès, s'han anat explicant a escoles i es podrien explicar també algun dissabte al matí. Cal recordar que aquesta col·lecció de contes té una 'Maleta Pedagògica'.

Ens agradaria que aquesta tertúlia animés totes les escoles a 'mimar' la seva biblioteca.

Biblioteca Curtó. Fundació Marta Mata

Civisme i Urbanitat

25.5.2017

Novament en aquest article, la Marta Mata demostra la seva gran cultura amb l'explicació de les arrels de les paraules i la seva procedència. Es comenta el desconeixement que 'civisme' és un terme republicà, i es parla de l'assignatura d'urbanitat de l'escola franquista, i que molt poques persones en aquells anys van tenir la sort de ser educades per mestres formades durant la República, que els feien practicar valors cívics, sense dir-ho.

La urbanitat és l'assignatura de bones formes, de quedar bé de manera superficial, mentre que el civisme és una manera de viure i d'interioritzar valors i/o comportaments cívics, com a ciutadans responsables .

Es comenta la dificultat de trobar els límits entre la urbanitat i el civisme, i que en massa ocasions no es troba el punt mig i s'actua de manera pendular.

Segons Marta Mata: *el civisme a l'escola ha estat tractat com una conseqüència del coneixement de l'estructura ciutadana, dels drets i deures que comporta. A l'escola, a la família, a la ciutat, es treballen prou els drets i els deures?... Sovint es pensa més en els drets que en els deures.*

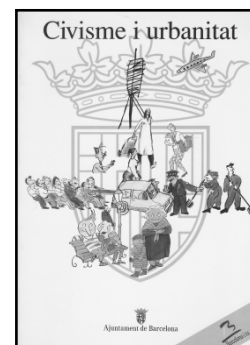
Cal treballar el civisme a l'escola de manera transversal, com una vivència i no com una norma per quedar bé. Les persones participants en aquesta tertúlia que la setmana passada van escoltar la mestra Lara Reyes en la seva intervenció –demanada pel Seminari de Biblioteca Escolar- sobre el debat de la literatura a través de contes i altres narracions, van viure una experiència real i viva de treball sobre actituds i valors.

El debat condueix a les aportacions positives i negatives de les eines tecnològiques i programes virtuals que, en no tenir converses presencials, malmeten la llengua i empobreixen el vocabulari, amb poc respecte per les persones, les coses, la història i el context on tot plegat succeeix.

La societat tendeix en pocs anys cap a un individualisme creixent, amb escassa convivència en el treball i en l'oci. Cal preparació per saber estar amb les altres persones i cal tenir-ho molt en compte de cara al futur.

Davant la qüestió de si el llibre Civisme i Urbanitat –que l'alcalde Pasqual Maragall va encarregat a un grup de regidors encapçalat per la Marta Mata l'any 1992- havia aconseguit l'objectiu pel que es va editar, es planteja a la tertúlia la possibilitat de treballar-hi per examinar la possibilitat de difondre missatges curts d'educació cívica, per exemple via WhatsApp, atenent que, malauradament la societat no viu el tema com a necessitat d'avui ni de futur.

Com a nota positiva es valora que urbanísticament les ciutats, amb els pas dels anys. han millorat la neteja i l'estètica, que ajuden molt a tenir bones actituds.

El Circuit Social de l'Educació

Conferència en diverses localitats i escoles, entre 1975 i 1979

29.6.2017

El text de l'article del mateix títol en què s'ha basat la tertúlia és actual, tot i que en el moment d'escriure'l i d'explicar-lo, Catalunya encara no tenia les competències en educació, que van arribar el 1980 i que les xarxes socials com les coneixem ara, no existien.

Hi veiem reflectida amb detall la idea de la Marta Mata al llarg de la seva acció educativa: la participació, com un dels elements més importants, no sols a l'escola sinó també en el més ampli sentit de la paraula, que acaba englobant la societat, el seu entorn natural, la família, el treball, el sistema educatiu, l'educació més enllà de l'escola i l'organització política, és a dir, les administracions i la manera com totes elles l'exerceixen entre si i amb la societat, per millorar l'escola.

Aquesta idea de la importància de treballar el Circuit Social de l'Educació, segurament és el que va donar peu, més endavant a la de Ciutat Educadora.

Elements importants del Circuit Social de l'Educació són les festes tradicionals i populars, per exemple els castellers, que són un bon mitjà educatiu per la seva qualitat interclassista, que acull persones de totes les edats i condicions i es basen en la cooperació.

També el Carnaval a Vilanova, per exemple, cada any forma part de l'escola durant el segon trimestre i cada any és diferent. Cada any es viu de diferent manera des de dins de la ciutat, mentre que des de fora pot semblar sempre igual.

D'altra banda, que les festes entrin a l'escola fa que els infants hi participin i se les sentin seves.

El Seminari de Biblioteca Escolar de la Fundació Marta Mata –llavors Fundació Àngels Garriga- va fer un estudi sobre la influència en els infants dels dibuixos animats a la Televisió. També parla d'Internet i dels canvis a la societat, que fan replantejar l'educació.

En l'article que serveix de base per la tertúlia, diu:

Al segle XX no només ha canviat la ciència, la comunicació i les relacions internacionals humanes, sinó que han canviat la realitat i la concepció d'escola. L'any 1901 dir mestre i dir escola era referir-se a una petita caseta i a una persona perduda en un poble. I com a molt, érem 'mestres nacionals' servíem un concepte de nació. En el món aquesta concepció ha evolucionat. A Espanya vam tenir la desgràcia que aquesta evolució fos tallada per una guerra i una postguerra que ens van fer recular cinquanta anys. Però hem sabut aprofitar el revulsiu amb resultats positius. Tots nosaltres sabem que perquè l'escola sigui escola, ha d'existir la renovació pedagògica. És a dir, l'escola no pot limitar-se a una única fórmula, sinó que ha d'estar immersa en un procés constant de renovació, i res, per bo que sigui, és definitiu. (...)

L'escola ha de canviar, ha de renovar-se sense parar. La renovació pedagògica és la forma constant en evolució. En pedagogia res no s'ha de considerar definitiu, perquè la societat va evolucionant i nosaltres constantment hem de preveure el que passa, el que passarà i, en conseqüència, ajudar els infants i joves a preveure, a encaixar i aprofitar el que passa i el que passarà a la societat.

I en un altre moment del mateix article:

Al començar el segle XX es veia amb claredat que a l'escola havíem comunicar-nos dialogant. És a dir, rebre però també crear. No només aprendre a llegir, sinó aprendre a escriure. No només aprendre a escoltar sinó aprendre a parlar. I fer-ho, i aconseguir aquesta doble direcció de manera dialèctica. I nosaltres, les persones d'escola activa, partint d'una base de la qual no partia l'escola tradicional –que és eminentment verbalista– érem conscients que havíem de partir de la gran capacitat, de tota la capacitat i l'activitat del nen per construir-hi al damunt la seva capacitat de comunicació, la paraula sobre l'activitat, l'escrit sobre la paraula... Aquesta era l'embranchida que els mestres de principis de segle van emprendre i que va culminar en temps de la República en forma d'escola activa, pública, unificada, com ha quedat definida.

Si el mestre té clar tot això, educarà infants amb esperit crític, que és la base per aprendre. I els ajudarà a cercar documentació variada per treballar cada tema.

La diferència principal entre els anys en què la Marta Mata parlava d'aquest circuit i l'actualitat, és la velocitat amb què es produeixen els canvis socials, inclosa la tecnologia. I aquesta característica l'hauríem d'aprofitar per reforçar i afavorir el paper del mestre i de l'escola activa. Els canvis que es produeixen a gran velocitat haurien d'acabar amb l'escola tradicional. I el mestre ha de ser conscient que, generalment, els infants saben més tecnologia que ell, i obrar en conseqüència. Ells no tenen por d'experimentar, ho troben tot en unes xarxes rapidíssimes i estan encantats de saber-ne més que els pares i els mestres. Aquesta habilitat s'ha d'incloure a l'escola que, més que mai ha de transmetre pau i tranquil·litat: els temes que interessin han de construir el coneixement amb calma i a fons, amb projectes vertebrats a través de consultes àmplies, sense córrer. L'organització i gestió del temps és també un repte de l'escola d'avui, que s'ha de plantejar frenar l'acceleració per aprofundir en els coneixements i crear base cultural.

Els canvis en la societat són cada vegada més ràpids i extensos i han variat i varien les relacions humanes. El circuit social afecta infants i adults i pot anar afectant-los més, per la qual cosa cal treballar amb valors positius, resolent les contradiccions que pot provocar.

Un altre tema és la importància de la natura, i cal veure a fons com es tracta a l'escola. Cal pensar que aviat el 80% de la població viurà en ciutats. L'any 1914 es va fer front a la necessitat de salut que hi havia a la societat, a través del contacte amb la natura, i Rosa Sensat va escriure sobre higienisme. Ara continua sent fonamental el contacte amb la natura i ho serà cada vegada més,

atès que cada vegada hi haurà menys habitants al medi natural. Caldrà, doncs, estudiar quina és la millor manera d'establir-ne el contacte.

Un altre canvi de la societat és que d'aquí a pocs anys molta gent treballarà a casa, sola. Les relacions, per tant, canviaran, perquè món del treball és social i quan es treballa a casa, deixa de ser-ho. També hi ha llocs on hi treballa poca gent i, per tant, es donen poques relacions. Cal, doncs, trobar altres llocs on fer societat.

I el paper de l'escola s'ha de replantejar, perquè una de les missions serà el conreu de les relacions. La bona escola sempre ha anat contra corrent i ho ha de continuar fent. I ara pot ser un bon moment, perquè després de la crisi, sembla que la gent tingui ganes de fer quelcom de satisfactori per a tothom. La crisi ha tancat un període molt important, que cal aprofitar. Ho sabrem fer?

Les persones que hem participat en aquesta tertúlia coincidim que haver compartit taula amb ella, la Marta Mata, com van fer en tantes ocasions les components del Seminari de Biblioteca Escolar i moltes altres persones, va ser impressionant per tot allò que deia, com ho analitzava i com 'compactava' el que deien les persones que l'envoltaven, deixant oberta l'esperança de millora. I com que aquests dies ha fet anys que va morir, volem deixar-ne constància.

Així dissenyava la Marta Mata el funcionament del Circuit social de l'Educació.

